

бе комплекс рішучих заходів впливу на системно важливі фінансові інститути.

Список використаних джерел

1. Сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. Bundell-Wignal A., and P. Atkinson. 2008 «The Subprime Crisis: Causal Distortions and Regulatory Reforms.» Discussion paper, Organization for Economic Cooperation and Development [Електрон. ресурс] – Режим доступу: www.oecd.org/dataoecd/33/6/42031344.pdf.
2. Rochet J.C. Why Are There So Many Banking Crises? The Politics and Policy of Bank Regulation. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2008. – С. 3–5.
3. Белоглазова Г.Н. Банковское дело. Организация деятельности коммерческого банка: учебник / Г.Н.Белоглазова, Л.П.Кроливецкая. – М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт, 2011. – 422 с. – С. 388–389.
4. Розвиток банківської системи України / За ред. д-ра екон. наук О.І. Барановського. – К.: Ін-т екон. та прогнозув., 2008. – 584 с. – С. 398.
5. Lucas, Robert: Econometric Policy Evaluation: A Critique, «Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy» volume 1: New York, American Elsevier, p. 19–46, 1976.
6. Mathis, J., J. McAndrews, and J.-C. Rochet. 2009, «Rating the Raters: Are Reputation Concerns Powerful Enough to Discipline Rating Agencies», Journal of Monetary Economics №56, p. 657–674.
7. Caprio, G., Klingebiel, D., 1999/2008. Episodes of Systemic and Borderline Financial Crises, Policy Research Working Paper. World Bank, Washington, DC.
8. Lindgren, C.J., Garcia, G., Saal, M., 2009. Banking Soundness and Macroeconomic Policy. International Monetary Fund, Washington, DC.
9. Riccardo Rebonato. The Plight of the Fortune Tellers: Why We Need to Manage Financial Risk Differently. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2007. ISBN: 9780691133614
10. Лютий І.О. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг: [монографія] / І.О. Лютий, О.М. Юрчук. – К.: Знання, 2011. – 357 с. – С. 287.

Л.С. ТОМАШІК,

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії, Львівська комерційна академія

Оцінка впливу грошових переказів трудових мігрантів на соціально-економічне середовище в Україні

У статті обґрутовано теоретичні аспекти трудової міграції, проаналізовано динаміку грошових переказів трудових мігрантів в Україну, а також здійснено ґрунтовний аналіз впливу приватних трансфертів на соціально-економічне середовище нашої держави.

Ключові слова: приватні перекази населення, трудова міграція, ВВП, міграційний капітал, фінансова криза.

В статье обоснованы теоретические аспекты трудовой миграции, проанализирована динамика денежных переводов трудовых мигрантов в Украину, а также осуществлен обстоятельный анализ влияния частных трансфертов на социально-экономическую среду нашего государства.

Ключевые слова: частные переводы населения, трудовая миграция, ВВП, миграционный капитал, финансовый кризис.

In this paper theoretical aspects of migration are considered, the author analyzes the dynamics of remittances of migrant workers to Ukraine, and makes conclusions by detailed analysis of the impact of private transfers to social and economic environment of our state.

Keywords: private transfers of population, migration, GDP, migration capital, the financial crisis.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки важливе значення відіграють грошові перекази трудових мігрантів, що, за неофіційними даними, становлять близько п'ятої частини ВВП України. Найважомішою причиною, яка зумовлює трудову міграцію переважно в економічно розвинені країни, є зростаючий попит на дешеву, в тому числі кваліфіковану, робочу силу, кращі умови праці та якість життя, економічні кризи в країнах походження мігрантів. У світі близько 200 мільйонів осіб беруть участь у міжнародній міграції. За різними оцінками, від 3 до 10 мільйонів українців постійно чи тимчасово перебувають за кордоном, причому еміграція відбувається в умовах загострення демографічної кризи та старіння населення. Проблема трудової міграції з України щороку набуває більшої актуальності, особливо в контексті конкурентоспроможності вітчизняного людського капіталу та загострення економічної та політичної кризи в державі, що, власне, зумовило напрям наукових розвідок.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематика досліджень міграції є надзвичайно широка, зокрема зміст поняття міграції та її вплив на соціально-економічний розвиток вивчали такі вітчизняні науковці, як А. Доценко, Я. Жупанський, Ф. Заставний, Е. Лібанова, О. Пала-марчук, С. Пирожков, О. Позняк, І. Прибиткова, М. Романюк, С. Стеценко, М. Тимчук, О. Хомра, О. Шаблій та інші. Особли-

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

вості формування та використання соціально-трудового потенціалу досліджували О. Амоша, С. Вовканич, В. Костакова, І. Лукінова, В. Онікієнко, С. Пирожков, У. Садова, Л. Семів, Г. Сергєєва, Л. Шевчук, Л. Чижова та інші. Проблематику теоретичних та практичних аспектів функціонування міграційного капіталу висвітлювали ряд вітчизняних науковців, зокрема О. Войтюк [1], А. Гайдуцький [2], Л. Гальків [3], Ю. Орловська та І. Реліна [6], В. Шевчук [11] та багато інших.

Метою даної **статті** є дослідження теоретичних механізмів, кількісних і якісних параметрів впливу приватних трансфертів на соціально-економічне середовище в Україні та виявлення основних позитивних та негативних наслідків міжнародної міграції.

Виклад основного матеріалу. Україна характеризується змішаними потоками нелегальних мігрантів, одночасно виступаючи як донором, так і їх реципієнтом. Міграція має безліч позитивних ефектів, зокрема обмін людським капіталом, підвищення кваліфікації трудових мігрантів, обмін досвідом, покращення матеріального становища громадян тощо. В еміграційному потоці близько третини становлять висококваліфіковані фахівці. Зазвичай вони віїжджають на довготерміновий період чи на постійне проживання, а здебіті в Україні знання та досвід використовують для примноження капіталу інших держав. За умови збереження існуючого порядку вимiranня, тенденцій стаціонарної міграції, а також закономірностей змін рівнів зайнятості та участі у трудовій міграції з віком у середньому одному новонародженному в Україні належить прожити 1,64 року життя у стані трудової міграції, а для мешканців західного регіону України цей показник становить 4,31 року [1, 9, 10].

Одним із неоднозначних ефектів міжнародної міграції є вплив так званого міграційного капіталу на соціально-економічний розвиток країн – донорів робочої сили.

Науковці по-різному трактують поняття міжнародного капіталу та пояснюють механізми його впливу на економіку держав. Зокрема, У. Садова вважає, що грошові перекази мігрантів є складовою, яка характеризує «соціальне обличчя глобалізації» [9]. Причому одержують перекази не лише бідні країни. З десяти найбільших одержувачів переказів у минулому десятилітті (1992–2001) сім є країнами ОЕСР, а дві з п'яти найбільших країн–одержувачів – країнами «Великої сімки» (Франція й Німеччина). У структурі отримувачів приватних трансфертів частка країн, що розвиваються, серед інших країн світу зросла з 1/2 наприкінці 1980-х років до приблизно 3/4 в останні роки. Починаючи з 2000 року дещо змінився напрям потоків грошових переказів: основними реципієнтами є країни Центральної та Східної Європи, а донорами – країни Західної Європи, США та Росія.

Перекази мігрантів не є чимось кардинально новим і несподіваним у фінансових потоках. Що дійсно є новим, так це їхні масштаби і значення для економік країн, що розвиваються.

В. Шевчук зазначає, що потоки переказів мігрантів є другим за величиною джерелом зовнішнього фінансування для

країн, що розвиваються (першим є прямі інвестиції) [10]. Зауважимо, що перекази в найбідніших країнах представляють більшу частину ВВП та імпорту, чим ті ж показники в країнах з більш високим доходом. У цілому по країнах, що розвиваються, на початку 2009 року перекази дорівнювали 42,9% від притоку приватних капіталів і 260,1% від офіційних. У найбідніших країнах перекази перевищили 213,5% від обсягу прямих іноземних інвестицій, 666,1% від приватних та 120,6% від офіційних потоків капіталу [10].

Натомість Ю. Орловська наголошує, що перекази можуть впливати не лише на кількість, а й на якість інвестицій. Мігранти краще ознайомлені з умовами функціонування місцевого бізнесу, ніж іноземні кредитори, тому внутрішні інвестори краще поінформовані про можливості інвестування. Для прикладу, кожний долар, отриманий Мексикою з–за кордону, збільшує ВВП від \$2,69 до \$3,17 залежно від того, де його одержали – у місті чи в сільській місцевості. У сільській місцевості бажають споживати товари, які вироблені на внутрішньому ринку. Тому позитивний ефект від переказів, одержаних у сільській місцевості, більший, ніж у міській. Проведені науковцями дослідження мультиплікаційного ефекту від грошових переказів мігрантів у Латинській Америці показали, що \$2 млрд., які були переведені мексиканськими мігрантами, спричинили зростання в сільсько-господарському виробництві, а також у промисловому виробництві, у сфері послуг і торгівлі на \$6,5 млрд. [6]. Значним є позитивний ефект впливу грошових переказів на внутрішній попит. Для прикладу, дослідження досвіду Бангладеш виявило, що перекази в \$610 млн. створюють додатковий попит на \$351 млн. у місцевих товарах і послугах та сприяють, принаймні, створенню 577 тис. робочих місць [9].

А. Гайдуцький стверджує, що у країнах, що розвиваються, міграційний капітал значно перевищує обсяги міжнародної технічної допомоги і є більш ефективним інструментом боротьби з бідністю. Кошти, зароблені мігрантами, використовуються для оплати витрат на охорону здоров'я, освіту та інших комунальних послуг, які мають важливе значення для розвитку [2, с. 55].

Однозначним є висновок про те, що грошові перекази допомагають покращити матеріальне становище значним прошаркам населення в періоди економічних спадів. У багатьох країнах існують асоціації трудових мігрантів, які реалізують проекти спільногого використання міграційного капіталу на розвиток сфері охорони здоров'я, освіти, соціальної інфраструктури їхніх регіонів, міст та селищ. Перевагою колективних переказів мігрантів є зацікавленість різних рівнів влади на батьківщині в реалізації соціальних проектів. Соціальне спрямування міграційного капіталу сприятиме інтенсивному розвитку сільських територій.

Міграційний капітал є також джерелом фінансування економічного зростання, оскільки грошові перекази формують інвестиційну базу особливо для малого і середнього бізнесу. Зростання споживчого попиту населення сприяє збільшенню дохо-

дів бюджетів через сплату прямих і непрямих податків. О. Войтюк зазначає, що завдяки потокам грошових переказів окремі країни можуть пом'якшити фінансовий дефіцит та компенсувати додатковий попит на іноземну валюту. Це одне з найбільш стабільних джерел надходження іноземного капіталу [1].

Проте вплив міграції на економічне зростання є доволі суперечливим. З одного боку, трудову міграцію можна розглядати як засіб зменшення безробіття та акумуляції капіталу – фінансового і людського. З іншого боку, надходження від працюючих за кордоном можуть створювати дисбаланс на ринку праці, а відповідно – погіршувати інвестиційну перспективу і провокувати регіональну «пастку стагнації» [10]. Усе залежить від характеру використання приватних трансфертів та державної економічної політики.

Якщо говорити про Україну, то ринок міжнародних грошових переказів у 2009 році оцінювався у \$3,4 млрд. При цьому \$2,9 млрд. були переказані до України, а \$0,5 млрд. – з України. Таким чином, чистий приплів валюти від грошових переказів в економіку України сягав \$2,5 млрд. [4].

Зазначимо, що нерідко неофіційні перекази в деяких країнах становлять до 50%, а то й більше, від легальних пере-

казів грошей. Дані обсяги грошових потоків в Україні можна прирівняти до прямих іноземних інвестицій в економіку. Це значні суми, на які слід звернути особливу увагу, а також це додатковий попит на товари, послуги та нерухомість на території України. Це – пряма адресна допомога родичам та близьким мігрантів, які виїхали за межі країни [4].

Отже, зростання обсягів міграційного капіталу впливає на збільшення ВВП, розвиток підприємництва, пожвавлення торгівлі, активізацію ринків нерухомості та розширення кредитування приватних підприємств. Позитивні ефекти є й на макрорівні, де міграційний капітал забезпечує додаткові надходження іноземної валюти, впливає на збільшення національних заощаджень та інвестицій. Удосконалюється й фінансово-бюджетна система держави.

За оцінками Національного банку (рис. 1) загальні обсяги приватних грошових переказів в Україні з-за кордону (які включають оплату праці та приватні трансферти за методологією КПББ) у 2010 році оцінено в \$17,8 млн., що на 7,5% менше, ніж у попередньому році (\$18,46 млн.). Майже 89% усіх переказів надходило в країну офіційними каналами – через банківську систему та міжнародні платіжні системи

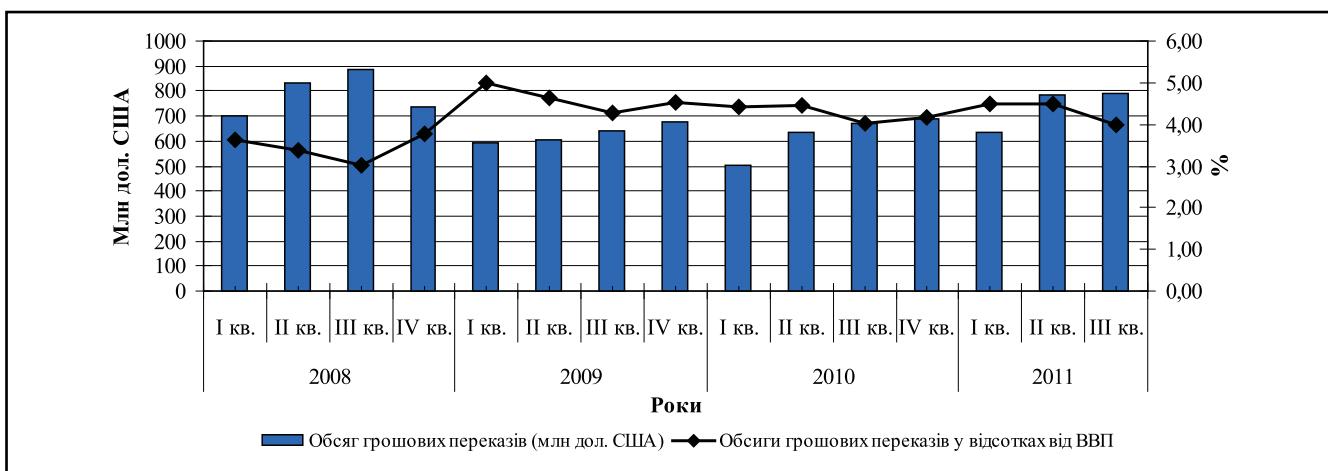

Рисунок 1. Динаміка грошових переказів трудових мігрантів у 2008–2011 роках

За: [8].

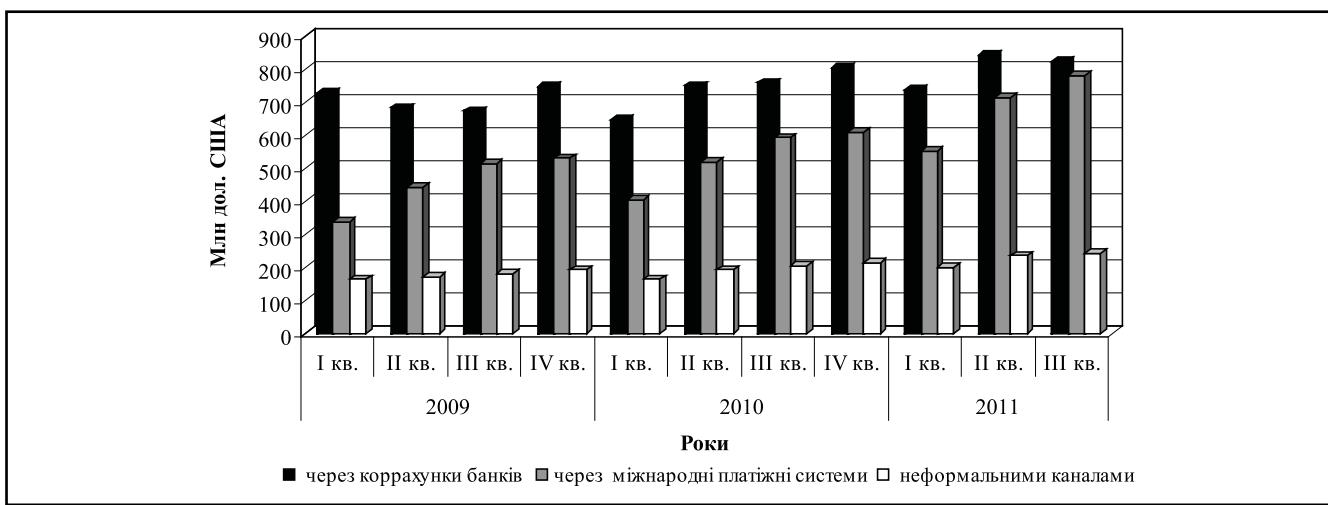

Рисунок 2. Обсяги грошових переказів з-за кордону відповідності до каналу надходження

За: [8].

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

(рис. 2). Скорочення обсягів легальних грошових переказів обумовлено наслідками фінансової кризи, а саме зниженням попиту на робочу силу, скороченням робочих місць і доходів українців, які працюють за кордоном.

У структурі приватних переказів, що надходять з-за кордону, близько 50% коштів класифікується як оплата праці.

Найбільші обсяги переказів в Україну надходять з Росії (32,13%), друге місце в структурі переказів (рис. 3) займають США (10,35% у 2011 році у порівнянні з 10% у 2009 році), далі слідують країни Євросоюзу (Німеччина (6,93%), Італія (5,60%), Греція (5,66%), Великобританія (4,21%), Кіпр (5,61%), Іспанія (2,37%)).

Існування зазначених міграційних процесів в умовах прискорення євроінтеграції України призводить до низки негативних соціально-економічних наслідків:

1. Погіршення демографічної ситуації в країні внаслідок переважання еміграції. В результаті чого, окрім значних міграційних втрат населення, відбувається зниження кваліфікаційного рівня працівників.

2. Погіршення вікової та статової структури населення України через зростання міграційних потоків за кордон. За даними перепису населення, чисельність чоловіків у складі населення віком 25–29 років зменшилася на 6,8%, жінок – на 4,9%, чоловіків віком 30–34 років – знизилася на 3,7%, жінок – відповідно на 2,1%. Частка дітей та осіб пенсійного віку зростає [5, 6, 10].

3. Втрата економічно активної частки населення серед її загальної кількості. За даними Державного комітету статистики, близько 1,2 млн. працівників задіяні у міграційних процесах. За оцінками Міністерства закордонних справ, ця цифра перевищує 2 млн. осіб, за даними Міністерства праці – до 3 млн. осіб, за оцінками Інституту демографії та соціальних відносин НАНУ – 2,7 млн. осіб; оцінки політиків дещо переважають офіційні дані і становлять 5–7 млн. осіб. Це свідчить про значні втрати економічного потенціалу країни [5, 10].

4. Нестача на вітчизняному ринку праці висококваліфікованих фахівців. Попит на висококласних фахівців, зокрема лікарів, менеджерів, технічного персоналу, програмістів та інших, залишається актуальним для багатьох країн. Цілком

економічно обґрунтованою з боку приймаючої країни є перевага одноразової інвестиції у відносно «недорогого» за західними мірками готового фахівця над вартісним і тривалим процесом його підготовки. Цим і пояснюється зацікавленість саме в освічених, кваліфікованих та перспективних працівниках з нашої держави [5, 10].

5. Еміграція робочої сили за межі країни як наслідок існування неконкурентних робочих місць, зокрема посилення негативних ефектів світової фінансової кризи, зумовила ще більше поглиблення проблеми міграції кваліфікованих кадрів. Переважаюча частка трудових мігрантів – це перспективні молоді люди, які не можуть на батьківщині отримати гідну зарплату та бажане робоче місце, що й є причиною відпливу трудових мігрантів за кордон у пошуку кращих умов для самореалізації та забезпечення майбутнього добробуту [5, 10].

Отже, наслідки міжнародної трудової міграції як для України, так і для окремих її регіонів мають також і позитивний характер. Так, важливу соціально-економічну роль відіграє зменшення напруги на ринку праці. Приватні трансферти трудових мігрантів використовуються для розвитку приватного бізнесу, придбання та ремонту житла, забезпечення дітей освітою. За оцінками Світового банку, обсяги переказів в Україну коштів становлять близько \$400 млн., при цьому більшу половину становлять приватні трансферти трудових мігрантів з країн ЄС. За деякими оцінками, суми приватних трансфертів мігрантів тільки за місяць становлять близько \$400 млн., тобто близько \$5 млрд. на рік. Отримавши досвід праці за кордоном та вдосконалені професійні навички, трудові мігранти відкривають власний бізнес та залучають частину працеводного населення, чим зменшують напругу на вітчизняному ринку праці.

Щоб виявити позитивні та негативні моменти існування такого поняття, як міграційний капітал, ми розробили низку регресійних моделей за допомогою інструментарію макроекономічного моделювання, що описують кількісний та якісний вплив приватних трансфертів на економіку України.

Перша модель (рівняння 1) характеризує вплив трансфертів на ВВП України. Згідно з результатами дослідження при зростанні трансфертів на 1% ВВП збільшується на

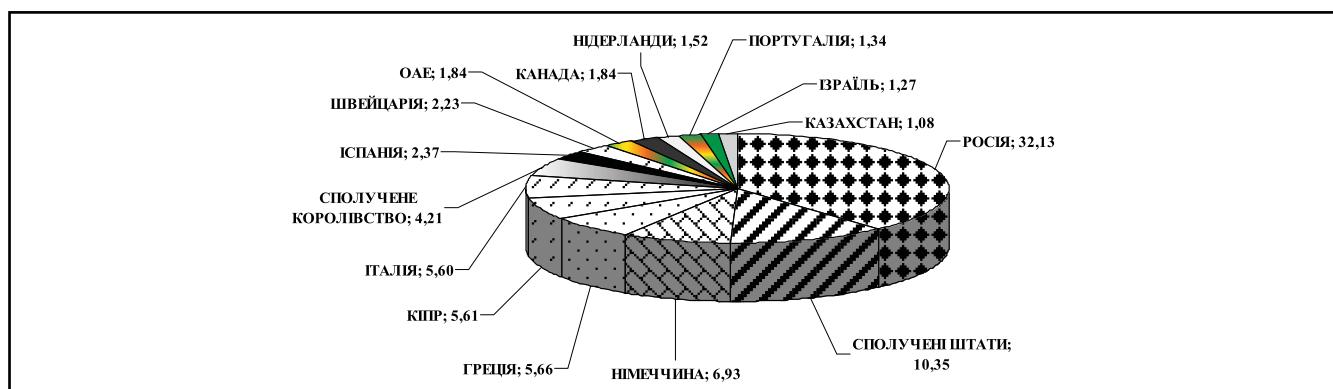

Рисунок 3. Обсяги приватних грошових переказів з-за кордону за основними країнами у 2011 році (у % від загального обсягу)

За: [8].

0,4%. Коєфіцієнт є статистично значущим на рівні 1% (DW= 1,70, AR²= 0,96).

$$\begin{aligned} VVP = & -3,0083 + 0,4006 * TRANS + 0,4562 * IMPORT_{(t-1)} + 0,2003 * VVP_{(t-1)} \quad (1) \\ & (-4,2032)^* \quad (4,1521)^* \quad (3,2050)^* \quad (1,1740) \\ DW = & 1,70 \quad AR^2 = 0,96 \end{aligned}$$

Друга модель (рівняння 2) – вплив трансфертів на рівень зайнятості у вітчизняній промисловості. Отже, при зростанні на 1% грошових переказів в Україну зайнятість у промисловості зменшується на 0,04%. Коєфіцієнт = 1% (DW= 1,81, AR²= 0,92).

$$\begin{aligned} ZAJ_PROM = & 2,4361 - 0,0416 * TRANS + 0,5197 * ZAJ_PROM_{(t-1)} \quad (2) \\ & (3,1971)^* \quad (-3,2615)^* \quad (3,4436)^* \\ DW = & 1,81 \quad AR^2 = 0,92 \end{aligned}$$

Третя модель (рівняння 3) характеризує вплив приватних трансфертів на банківську ставку за кредитами, отже, при зростанні переказів на 1% ставки за кредитами збільшуються на 0,11%. Коєфіцієнт є статистично значущим на рівні 5% (DW= 1,90, AR²= 0,98).

$$\begin{aligned} KREDUT = & -0,9988 + 0,1182 * TRANS + 1,0709 * KREDUT_{(t-1)} \quad (3) \\ & (-172,97)^{***} \quad (2,3842)^{**} \quad (16,9639)^* \\ DW = & 1,90 \quad AR^2 = 0,98 \end{aligned}$$

Наступна модель описує характер впливу трансфертів на ставку за депозитами в Україні. Згідно з отриманими результатами при зростанні переказів на 1% депозитна ставка зменшується на 0,31%. Коєфіцієнт є значущим на рівні 5% (DW= 2,07, AR²= 0,87).

$$\begin{aligned} DEPOZUT = & 1,3071 - 0,3197 * TRANS_{(t-1)} + 0,2851 * VVP_{(t-1)} + 0,7549 * DEPOZUT_{(t-1)} \quad (4) \\ & (1,9426)^{***} \quad (-2,1108)^{**} \quad (2,3703)^{**} \quad (7,9982)^* \\ DW = & 2,07 \quad AR^2 = 0,87 \end{aligned}$$

Наступна модель описує характер впливу грошових переказів на динаміку імпорту в Україну. Отже, при зростанні грошових переказів на 1% імпорт збільшується на 0,23%. Коєфіцієнт є значущим на рівні 1% (DW= 1,77, AR²= 0,96).

$$\begin{aligned} IMPORT = & 0,4463 + 0,2313 * TRANS + 0,7874 * IMPORT_{(t-1)} \quad (5) \\ & (1,4722) \quad (2,8240)^* \quad (9,9364)^* \\ DW = & 1,77 \quad AR^2 = 0,96 \end{aligned}$$

Остання наша модель характеризує вплив грошових переказів на рівень безробіття. При зростанні грошових переказів на 1% рівень безробіття зменшується на 0,12%. Коєфіцієнт є статистично значущим на рівні 10% (DW= 1,85, AR²= 0,96).

$$\begin{aligned} BEZROB = & 1,6593 - 0,1212 * TRANS + 0,8725 * BEZROB_{(t-1)} \quad (6) \\ & (1,9517)^{***} \quad (-1,9153)^{***} \quad (13,3667)^* \\ DW = & 1,85 \quad AR^2 = 0,96 \end{aligned}$$

Отже, проведене емпіричне дослідження підтвердило теоретичні припущення про негативні та позитивні аспекти «міграційного капіталу». Позитивно грошові перекази з–за кордону впливають на рівень безробіття та ВВП. Усі інші регресійні дослідження свідчать на користь негативного впливу приватних трансфертів на банківські депозитні та процентні ставки, рівень зайнятості у промисловості, імпорт та грошову масу.

На сьогодні є актуальною проблема тінізації міграційного капіталу. Відхід у тінь переказів мігрантів через неофіційні канали може бути істотно ослаблений за рахунок розвитку доступних, надійних і, що найголовніше, прийнятних за ціною

трансфертерних систем. Що ж стосується проблеми переорієнтації потоків переказів переважно з метою їх інвестування в економіку, то слід зазначити, що ефективність різного роду урядових заходів і спонукальних схем (пропозиції депозитів за вигідними ставками, розміщення серед мігрантів облігацій та ін.) не спрямлює помітного впливу на збільшення інвестиційної привабливості переказів. Вирішальний вплив на з'ясування мігрантами переваг щодо вкладення зароблених коштів в інвестиції або з метою споживання здійснюють такі фактори, як політичні ризики, макроекономічна ситуація в країні, рівень розвитку транснаціональних об'єднань мігрантів [6].

Враховуючи як негативні прояви, так і позитивні аспекти вітчизняної міжнародної трудової міграції (залучення інвестицій в економіку країни (в тому числі у прикордонні депресивні регіони), зменшення напруги на ринку праці, популяризацію вітчизняного працівника на ринках праці європейських країн), видається доцільним ініціювати перед Міністерством закордонних справ України реалізувати заходи, спрямовані на досягнення таких стратегічних цілей політики регулювання міжнародної трудової міграції:

1) легалізація працевлаштування українських трудових мігрантів за кордоном має бути пріоритетним напрямом регулювання процесами міжнародної трудової міграції та здійснюватися за рахунок укладання двохсторонніх угод із країнами призначення, при цьому пріоритет має надаватися розвинутим європейським країнам;

2) контроль над зайнятістю трудових мігрантів за кордоном, а саме виконання українськими трудовими мігрантами сезонних робіт, має бути основним видом діяльності, оскільки саме цей вид трудової діяльності є офіційним та найбільш врегульованим згідно із законодавством, про що свідчить сприяння ЄС циркулярній трудовій міграції з третіх країн;

3) вирішення проблем соціального захисту трудових мігрантів; з огляду на те, що в деяких країнах трудові мігранти з України складають досить значну частку населення, необхідним видається забезпечення соціального захисту громадян та нарахування пенсійних виплат шляхом укладення відповідних міждержавних угод;

4) активізація зусиль щодо введення в дію спрощеного візового режиму, особливо стосовно виїзду українських трудових мігрантів до європейських країн; необхідно прискорити проходження ратифікаційних процедур підписаної угоди між Україною та ЄС про спрощення візового режиму;

5) сприяння поверненню українських трудових мігрантів на батьківщину за рахунок державної підтримки трудових мігрантів, що сприятиме поглибленню європейської інтеграції України шляхом використання набутих ним під час здійснення трудової діяльності навичок та знань у веденні бізнесу та становленні до виконуваної праці, а також використання приватних трансфертів мігрантів та зароблених за кордоном коштів для здійснення економічної діяльності в нашій країні;

6) посилення співпраці із ЄС у сфері регулювання міжнародних міграційних процесів, посилення співпраці між країнами

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

нами призначення та походження трудових мігрантів; необхідним є спільне вирішення проблем у цій сфері, зокрема спільнє інвестування у розвиток малого бізнесу, заснованого на коштах трудових мігрантів [5, 6, 10].

Висновки

У підсумку зазначимо, що для ефективного перерозподілу потоків переказів між неофіційними й офіційними каналами національним урядам, зокрема й Україні, необхідно здійснювати зважену макроекономічну політику. Грошові перекази необхідно розглядати з точки зору величезного фінансового ресурсу, який можна використати на розвиток домогосподарств мігрантів та відповідних територій. З проблемою тінізації переказів мігрантів через неофіційні канали необхідно боротися за допомогою розвитку доступних, надійних і, що найголовніше, прийнятних за ціною трансферних систем, а це означає, що необхідно внести певні зміни до функціонування вітчизняної банківської системи та підвищити довіру населення до фінансових інститутів держави. Пріоритетним напрямом використання міграційного капіталу має бути інвестування в розвиток реального сектору економіки та інноваційний розвиток.

Список використаних джерел

1. Войтюк О. Трудова міграція українців за кордон і роль міграційного капіталу / О. Войтюк: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: ukr-slovo.org.ua

2. Гайдуцький А. Контрциклічна та антикризова природа формування та функціонування міграційного капіталу / А. Гайдуцький // Фінанси України. – 2008. – №8. – С. 53–67.

3. Гальків Л.І. Статистичне оцінювання міграційних процесів в Україні у контексті втрат людського капіталу / Л.І. Гальків // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.5. – С. 124–131.

4. За минулій рік грошові перекази трудових мігрантів до України сягнули майже 2% ВВП: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: project.ukrinform.ua

5. Куревіна І. Вплив інтеграційних процесів на міжнародну трудову міграцію: регіональний аспект: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: niss.lviv.ua

6. Орловська Ю., Рєліна І. Грошові перекази міжнародних трудових мігрантів як джерело інвестиційних ресурсів української економіки / Ю. Орловська, І. Рєліна: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nbuvgov.ua

7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Офіційний сайт Національного банку України – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

9. Садова У., Біль М. Регулювання міграції як передумова збереження соціально–трудового потенціалу України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nbuvgov.ua

10. Шевчук В. Міграційні процеси як інструментальний чинник регіональної «пластки стагнації»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: mev.lac.lviv.ua

В.В. ЧОРНИЙ,

к.е.н., проректор з науково–виробничих питань та перспектив розвитку,
Державний економіко–технологічний університет транспорту

Концептуальні підходи до визначення економічно обґрунтованого рівня тарифів на вантажні залізничні перевезення

У статті розглядаються недолики існуючого ціноутворення на вантажні залізничні перевезення. Обґрунтована необхідність вдосконалення методичних підходів до встановлення та зміни тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом на основі прогнозного рівня собівартості перевезень та інвестиційної складової.

Ключові слова: економічно обґрунтовані тарифи, ефективне ціноутворення, собівартість перевезень, інвестиційна складова.

В статье рассматриваются недостатки существующего ценообразования по грузовым железнодорожным перевозкам. Обоснована необходимость совершенствования методических подходов к установлению и изменению тарифов на перевозки грузов железнодорож-

ным транспортом на основе прогнозного уровня себестоимости перевозок и инвестиционной составляющей.

Ключевые слова: экономически обоснованные тарифы, эффективное ценообразование, себестоимость перевозок, инвестиционная составляющая.

In the article the lacks of the existent pricing are examined on freight railway transportations. The necessity of perfection of the methodical going is reasonable near establishment and change of tariffs on transportations of loads by a railway transport on the basis of prognosis level of prime price of transportations and investment constituent.

Keywords: economically reasonable tariffs, effective pricing, prime price of transportations, investment constituent.